

ponovno postavljen 1990). Za razliku od dinamičnih bečkih spomenika, Jelačićev konjanički lik, tehnički besprijeckorno izveden, ostao je u okvirima realističkoga oblikovanja u smirenomu klasičnom tretmanu. Modeli za spomenik i poprsja bana Jelačića nalaze se u Zagrebu u Modernoj galeriji, Hrvatskomu povijesnom muzeju te Muzeju za umjetnost i obrt, koji također posjeduje konjaničke statuete nadvojvode Karla i princa Eugena. Za maršala Lavalu Nugenta izveo je baziliske u njegovu dvorcu Bosiljevu (1850–1851), a odljevi su postavljeni ispred Mauzoleja na Trsatu (1863–1864). F. je izradio i biste L. Nugenta i supruge G. Riario-Sforza, od kojih Nugentove posjeduje Pomorski i povijesni muzej u Rijeci i Arheološki u Zagrebu.

LIT.: L. Hevesi, *Oesterreichische Kunst 1848–1900*, Leipzig 1903. — B. M. Wilkinger, Anton Ritter von Fernkorn, Wien 1948. — I. Bach, Fernkornova djela iz Hrvatske i Slovenije, *Vijesti MK*, 1959, 2. — D. Keckemet, Javni spomenici u Hrvatskoj do drugog svjetskog rata, *ŽU*, 1966, 2. — Anton Dominik Fernkorn, Spomenik banu Jelačiću, katalog izložbe MUO i Glptoteke, Zagreb 1990. — I. Žic, Laval Nugent — posljednji Frankopan gospodar Trsata, *Rijeka* 1992. — O. Maruševski, Maksimir spomenik kulture, Zagreb 1993. O. Ma.

FERRI, Francesco, zlatar (druga pol. XVII. i poč. XVIII. st.). Podrijetlom Venecijanac, dolazi iz Korčule u Dubrovnik 1678. God. 1694. povjereno mu je restauriranje oštećene glave Sv. Vlaha na moćniku za koji je izradio pločice s cvijećem i lišćem i na njih postavio biz. medaljone od emajla. Njegov potpis i datacija nalazi se ispod medaljona Sv. Ivana Krstitelja te na relikvijaru lijeve ruke Sv. Vlaha iz 1712.

LIT.: I. Lentić, Dubrovački zlatari 1600–1900, Zagreb 1984.

I. Le.

FERRI, Simeone, tal. slikar (XVI. st.), rodnom iz Firence. Djeluje deset godina u Dubrovniku, gdje se 1568. obvezuje naslikati svetačke likove za oltar privatne kapele u franjevačkoj crkvi. God. 1574. obvezuje se Mihi Pracatu da će izraditi vratnice sa slikom *Rođenja Majke Božje* i *Navještenja* na gl. oltaru crkve Gospe od Šunja na otoku Lopudu i da će popraviti oltarnu sliku. Kao predstojnik slikarske bratovštine spominje se 1576. a sljedeće godine nastanjuje se u Veneciji gdje 1578. izrađuje dva oltara za ženski samostan Sv. Marka u Dubrovniku.

LIT.: V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1964, str. 103, 185, 230, 231, 232, 234. — I. Fisković, Kiparstvo, u katalogu: Zlatno doba Dubrovnika, Zagreb, 1987. N. B. B.

FERTILIO YAKSIĆ, Yasna, slikarica (Antofagasta, Čile, 18. XII. 1954). God. 1980. diplomirala na Universidad del Norte u Antofagasti. Glavna je odlika njezina slikarstva bujni kolorizam bez međutonova i prelaza te razigrani crtež. Slika čudnovate ptice, cvijeće i motive zagrljaja. Izlagala u Zagrebu 1984, 1986. i Santiagu 1988.

LIT.: T. Marović, Yasna Fertilio Yaksić (katalog), Zagreb 1986.

FIBULA, metalna igla zapinjača kojom se pričvršćuju i povezuju pojedini dijelovi odjeće. F. je u različitim razdobljima (otprilike ← XIV–VIII. st.) poprimala karakteristične oblike, tako da se prema njima mogu datirati pojedini nalazi. Iz oblika jednostavne igle razvio se prvotni oblik jednolične fibule u formi gudala (*Peschiera-fibula*). Iz toga tipa fibule proizašli su u brončano i željezno doba novi oblici; kod njih se sve više ističe karakter nakita i sve se bogatije ornamentiraju luk i nožica (*Certosa-fibula*, zatim f. lučna, zmijolika, u obliku harfe itd.). Iz jednostavne dvočlane fibule razvili

FIBULA, lijevo: iz Iloka, V. st.; desno: iz Gajine pećine kraj Drežnika, kasno brončano doba. Zagreb, Arheološki muzej

V. FILAKOVAC, *Ulica u Beču*. Osijek, Galerija likovnih umjetnosti

su se i kompliciraniji oblici (naočalasta, pločasta, spiralna f.). — Među fibulama s područja Hrvatske ima zanimljivih ilirsko-keltskih primjeraka s jantarnim uresom. U ml. željezno doba razvili su se, uz jednostavne oblike fibula ranog, srednjeg i kasnog latenskog razdoblja, i osobiti oblici fibula u obliku maska i životinjskih glava. Te su fibule često urešene koraljem ili emajlom. Za rim. epohe pojavljuje se niz različitih oblika, proizašlih uglavnom iz latenskih fibula (Aucissa, koljenasta, legijska f., f. u obliku luka za strelice); kod njih se, mjesto konstrukcije na pero, pojavljuje pretežno uređaj na zaponac. Novi su oblici pločasta f. i f. u obliku životinja. To su prethodnici kasnijih broševa. U ranom sr. vijeku fibule se često ukrašuju dragim ili poludragim kamenjem, staklenim zrnjem ili dekoracijom u niello-tehnici. F. se, kao upotrebnii predmet i nakit, u modificiranim oblicima i varijantama održala sve do danas.

M. Šr.

FILAKOVAC, Ljerka, slikarica (Osijek, 2. V. 1928). Završila Obrtnu školu u Zagrebu 1948; Akademiju 1951. Prvi put izlagala 1939. u Beogradu (sa sestrom i braćom, uz samostalnu izložbu oca Vladimira). Slika pejzaže i portrete (*Portret oca*; *Gustav Krklec*), neke u duhu impresionizma, druge pak bliske ekspresionizmu. Samostalne izložbe priredila u Zagrebu (1954, 1957, 1970, 1975, 1976, 1979, 1987, 1988), Rijeci (1955), Osijeku (1956, s ocem Vladimirom), Beogradu (1960), Vukovaru (1976), Iloku (1978) i Trogiru (1989).

LIT.: J. Baldani, Ljerka Filakovac — crteži (katalog), Zagreb 1988.

K. Ma.

FILAKOVAC, Vladimir, slikar (Slavonski Brod, 9. III. 1892 — Zagreb, 22. XI. 1972). Studirao na Akademiji u Budimpešti (1911–16). God. 1916–18. je vojni slikar, a 1920–23. boravi u Beču. Potom živi u Osijeku, pa u Beogradu, gdje je (1940/41) profesor na Akademiji likovnih umjetnosti. God. 1941. dolazi u Zagreb; od 1948. predaje na zagrebačkoj Akademiji.

F. je prvi puta izlagao 1912. u Budimpešti. U svojim slikarskim počecima nastavlja tradiciju Münchenskoga kruga hrv. slikara; suzdržanom i tamnom paletom slika portrete, mrtve prirode i krajolike (*Dama u crnom*, *Dječak s violinom*, *Autoportret*, *Pod mostom*). Poslije se paleta rasvjetljava